

ÎMBUNĂTĂȚIREA MECANISMULUI PROCESUAL DE SOLUȚIONARE A CAUZELOR PENALE PRIN ÎNCHEIEREA UNUI ACORD DE RECUNOAȘTERE A VINOVĂȚIEI. EVOLUȚIA REGLEMENTĂRII

Lect. univ. dr. Maria-Magdalena BÂRSAN
Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Drept

Stud. Mălina-Alexandra ȘERBAN
Master „Științe penale aprofundate”, Universitatea Transilvania din Brașov,
Facultatea de Drept

Abstract

The article aims to present the admission of guilt agreement, by pointing out the successive legislative changes which occurred on a national level, thus leading to an increased efficiency of the practical enforcement of this institution. We also believe that the legislative changes determined the creation of a more efficient legal background for the solving of criminal cases, thus a novelty element, but also a challenge for the national criminal justice. Also, we must notice that, by the above mentioned examples, this legal background turned out to be perfectible, thus the Constitutional Court of Romania reacted by declaring some provisions of the Criminal Code as unconstitutional.

Keywords: *Criminal code, admission of guilt agreement, legislative changes.*

Raportat la rațiunea introducerii instituției de referință în sistemul nostru de drept, observăm că acordul de recunoaștere a vinovăției este reglementat în Noul Cod de procedură penală în secțiunea dedicată procedurilor speciale, ca o formă de justiție negociată. Prin introducerea acestei instituții, legiuitorul a dorit să aducă o „schimbare radicală procesului penal român și să ofere o soluție legislative inovatoare, menită să asigure soluționarea cauzelor într-un termen optim și previzibil”.

Originile acestui tip de negociere între procuror și cel acuzat de săvârșirea unei infracțiuni se află în sistemul de drept american așa-numita procedură de *plea bargaining*, dar proceduri similare acordului de recunoaștere a vinovăției regăsim și în legislațiile altor state europene. Instituția reglementată de legea română a preluat elemente specifice dreptului francez, respectiv german, pe care le-a adaptat sistemului judiciar național.

Cu privire la noua procedură specială, în literatura de specialitate¹ s-a susținut că prin adoptarea elementelor de justiție negociată în sistemul procesului penal, „unele elemente specifice procesului civil, cum ar fi principiul disponibilității, își fac loc în procedura penală, ceea ce conduce la consecința că interpretarea normelor care reglementează elementele de justiție negociată să fie făcută în acord cu acest principiu, iar nu prin prisma principiului oficialității care este specific procesului penal”.

Prin O.U.G. nr. 18/2016 au fost aduse o serie de modificări instituției, precum limitările aduse inițiativei inculpatului de a încheia un acord de recunoaștere a vinovăției care pot fi rezumate astfel: *să nu fie vorba de infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani sau detențiunea pe viață, respectiv în cazul inculpatului minor să existe încuviințarea reprezentantului legal.*

Se ridică întrebarea pertinentă de a lua în considerare dacă toleranța în privința acordării unor avantaje inculpatului, prin încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, devine incompatibilă cu prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni? De asemenea, se consideră, din punct de vedere teoretic, că această procedură, în forma sa actuală, constituie o încurajare a inculpatului, venită din partea legii.

Limita de 15 ani închisoare, prevăzută de art. 480 alin. (1) C. pr. pen., a fost stabilită prin recente modificări aduse textului, inițial aceasta fiind stabilită la 5 ani închisoare, apoi modificată de Legea nr. 255/2013 la 7 ani închisoare. Modificarea limitei maxime de pedeapsă în sensul creșterii acesteia a fost considerată de legiuitor ca fiind soluția optimă, probabil prin raportare la procedura recunoașterii învinuirii, de la aplicarea căreia sunt excluse doar infracțiunile pedepsite de lege cu detențiunea pe viață.

Din acest punct de vedere, rămâne discutabilă opțiunea legiuitorului în măsura în care în cadrul acestei proceduri speciale nu putem discuta despre faza camerei preliminare, adică existența unui control judecătoresc asupra legalității actelor și materialului de urmărire penală, procedură care se parcurge în cazul recunoașterii învinuirii. Este adevărat, însă că absența fazei camerei preliminare este întrucâtva suplinită de verificările pe care trebuie să le facă instanța investită cu soluționarea acordului (art. 484 C. pr. pen.), putându-se ajunge chiar la o soluție de respingere.

Referitor la această modificare a uneia dintre condițiile încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției observăm că în ceea ce privește limita maximă de pedeapsă, legiuitorul a reglementat sintagma „pedeapsă prevăzută de lege”, prin care se înțelege „pedeapsă prevăzută în textul de lege care incriminează fapta în formă consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei” (art. 187 C. pr. pen.).

¹ M. Udroi (coord.) *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2017, p. 1906.

De asemenea, în ceea ce privește quantumul maximului pedepsei, se observă o inconsecvență a legiuitorului, întrucât în proiectul C. pr. pen. se arăta că această procedură specială se poate încheia doar pentru infracțiunile sancționate cu amendă sau închisoare de cel mult 5 ani. Cu toate acestea, la intrarea în vigoare a C. pr. pen. se prevedea că maximul închisorii poate să fie de 7 ani. Ulterior, prin O.U.G. nr. 18/2016 maximul pedepsei închisorii pentru care poate fi încheiat un acord de recunoaștere a vinovăției a fost ridicat la 15 ani².

Întrucât legiuitorul nu a motivat acest „trend ascendent” vom încerca în cele ce urmează să decelăm rațiunile care au fundamentat această decizie.

Astfel, respectând dispoziția prevăzută la art. 187 C. pr. pen.³, nu se va putea încheia un acord de recunoaștere a vinovăției în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede o limită superioară a pedepsei mai mare de 15 ani (de exemplu, pentru infracțiunea de tâlhărie urmată de moartea victimei, legea prevede pedeapsa închisorii de la 7 la 18 ani – art. 236 C. pen.), chiar dacă prin reținerea unor circumstanțe atenuante, pedeapsa coborâtă cu o treime până la maximul special (art. 76 C. pen.) ar fi sub limita de 15 ani prevăzută de art. 480 alin. (1) C. pr. pen., *a fortiori*, nu ar putea fi respins un acord de recunoaștere a vinovăției având la bază argumentul că nu este îndeplinită condiția limitei superioare a pedepsei prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, deoarece aceasta ar fi depășită din cauza majorării cu jumătate ca urmare a comiterii faptei în stare de recidivă postexecutorie [de pildă, tâlhăria săvârșită în condițiile art. 229 alin. (3) se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani închisoare, iar ca urmare a reținerii eventuale a stării de recidivă postexecutorie, s-ar sancționa între limitele de pedeapsă de la 7 ani și 6 luni la 18 ani închisoare].

În ipoteza unui concurs de infracțiuni, apreciez că se va lua în considerare limita maximă prevăzută pentru fiecare infracțiune în parte, astfel încât să nu depășească 15 ani închisoare, iar nu pedeapsa rezultantă stabilită în urma contopirii și sporului obligatoriu, care poate să depășească 15 ani închisoare.

Anterior intrării în vigoare a O.U.G. nr. 18/2016, când limita maximă era închisoarea de cel mult 7 ani, a fost criticată opțiunea legiuitorului de a se raporta la pedeapsa prevăzută de lege, întrucât inculpatul acceptă încadrarea juridică dată faptei de procuror și participă la procesul de individualizare a pedepsei, considerându-se preferabilă raportarea la limitele de pedeapsă rezultate din încadrarea juridică. Raportarea legiuitorului la „pedeapsa prevăzută de lege”, sintagmă care vizează infracțiunea consumată, ignoră împrejurarea că la încadrarea juridică procurorul ține seama dacă fapta a rămas în fază de tentativă ori s-a consumat, dacă inculpatul este sau nu recidivist, dacă sunt sau nu circumstanțe atenuante sau agravante legale; or, acestea influențează limitele speciale de pedeapsă între care se

² D. Lupou, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, în *Penalmente Relevant* nr. 2/2016, p. 120-121.

³ M. Udroi (coord.), *op. cit.*, p. 1916.

realizează individualizarea. Se ajunge astfel ca admisibilitatea procedurii să fie determinată de gradul abstract de pericol social al faptei, și nu de pericolozitatea concretă pe care o prezintă făptuitorul, ceea ce generează unele inechități⁴.

S-a apreciat, de asemenea că raportarea la un criteriu obiectiv este preferabilă unui criteriu subiectiv, respectiv situația personală a inculpatului, din motive de previzibilitate a legii.

Achiesam la acest din urmă punct de vedere, însă cu unele nuanțări. Astfel, criteriul instituit de legiuitor a avut în vedere, inițial încheierea unui acord cu privire la infracțiunile de o gravitate scăzută, ascendența quantumului devenind însă problematică, într-o oarecare măsură, întrucât există infracțiuni de o pericolozitate sporită, pentru care se poate încheia un acord, precum agresiunea sexuală care a avut ca urmare moartea victimei, situație în care legea prevede un maximum de 15 ani. Cu alte cuvinte, consider că legiuitorul ar trebui să reglementeze *expressis verbis* infracțiunile cu privire la care nu se poate încheia un acord, în scopul de a se evita denaturarea principiului aflării adevărului. Ar trebui excluse infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață, însă și infracțiunile contra libertății și integrității sexuale sau cele referitoare la traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile având în vedere atât obiectul juridic al acestor infracțiuni, însă și impactul psihic asupra victimei.

O altă problemă interesantă legată tot de stabilirea quantumului pedepsei pe care inculpatul o va avea de executat este posibilitatea reținerii de către procuror a uneia sau unora dintre circumstanțele judiciare prevăzute de art. 75 alin. (2) C. pen., respectiv stabilirea unui quantum al pedepsei între limitele reduse cu o treime, conform art. 76 C. pen.

În general, reținerea circumstanțelor atenuante judiciare, cu efectul corespunzător în planul stabilirii quantumului pedepsei este atributul instanței de judecată, de aceea, în procedura de drept comun, procurorul nu poate să le rețină în încadrarea juridică, chiar și extinsă, ci doar să solicite constatarea incidenței lor, prin rechizitoriu și/sau prin concluziile formulate cu ocazia dezbaterilor asupra fondului cauzei.

Întrebarea care se pune este dacă procurorul poate, în cadrul acestei proceduri speciale, nu doar să rețină o circumstanță atenuantă judiciară, ci și să-i dea eficiență și în consecință, să stabilească un quantum al pedepsei sub minimul special al pedepsei prevăzute de lege, la rându-i redus cu o treime, ca urmare a aplicării dispozițiilor art. 480 alin. (4) C. pr. pen.?

Anterior intrării în vigoare O.U.G. nr. 18/2016 s-a opinat în sensul că inculpatul trebuie să accepte atât încadrarea juridică a faptei prin raportare la norma de incriminare, cât și existența vreunei stări de agravare (recidivă, pluralitate

⁴ A. Lăncrăjan, R. Slăvoiu, *Acordul de recunoaștere a vinovăției - unele controverse*, www.juridice.ro, accesat la 21.04.2020.

intermediară) sau de atenuare (tentativă), ori a unor circumstanțe atenuante sau agravante, dacă au fost reținute de procuror în ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale⁵.

În literatura de specialitate⁶ s-a opinat că aceasta nu ar prezenta un impediment major, întrucât procurorul doar solicit o pedeapsă într-un anumit quantum, instanța fiind cea care o aplică în cele din urmă, astfel că exigențele legii sunt respectate chiar și în situația expusă. Problema ar surveni când instanța ar aprecia că nu se justifică reținerea uneia sau alteia dintre circumstanțele judiciare. Dacă le-ar înlătura, ar putea crea pentru inculpat o situație mai grea, ceea ce e interzis potrivit art. 485 alin.(1) lit. a) C. pr. pen., însă pe de altă parte, nici nu ar putea să le rețină numai pentru că procurorul le-a dat semnificație, deoarece circumstanțele judiciare nu sunt incidente în încadrarea juridică, chiar și extinsă.

Apreciez că singura soluție plauzibilă ar fi aceea a respingerii acordului pe criteriul stabilirii unei pedepse nejustificat de blânde.

Tot anterior modificării s-a susținut că atunci când procurorul identifică o circumstanță dintre cele prevăzute de art. 75 alin. (2) C. pen., o va aduce la cunoștința inculpatului, va face referire la ea în cuprinsul acordului, dar quantumul pedepsei va fi negociat prin raportare la limitele de pedeapsă, nereduse cu o treime, așa cum prevede art. 76 alin. (1) C. pen. Prin urmare, dacă instanța nu va reține circumstanța atenuantă, va aplica o pedeapsă în concordanță cu cea stabilită prin acord, iar atunci când va valida incidența circumstanței la care se face referire în actul de sesizare, va proceda la o nouă individualizare a pedepsei.

Având în vedere noua reglementare, consider că instanța nu va mai putea pronunța o soluție mai blândă decât cea stabilită prin acord. În concluzie, procurorul va putea să rețină circumstanța judiciară și să-i dea semnificație în planul pedepsei, în sensul reducerii cu o treime a limitelor pedepsei între care operează negocierea. În situația în care instanța va „confirma” circumstanța atenuantă, va valida și acordul de recunoaștere a vinovăției. În caz contrar, acesta urmează a fi respins.

În ceea ce privește posibilitatea inculpatului minor de a uza de această procedură, încuviințarea reprezentantului legal se dovedește a fi necesară, având în vedere lipsa de experiență de viață a minorului, care l-ar putea dezavantaja în procedura de negociere.

Referitor la compatibilitatea cu fundamentele acestuia, cu standardele constituționale și cu principiile după care a funcționat modelul clasic de proces penal, menționăm că „sistemul nostru procesual penal, care în mod tradițional a aparținut sistemelor de tip continental (cu elemente preponderent inchizitoriale),

⁵ I. Călin, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, în *Caiete de drept penal* nr. 4/2015, p. 123.

⁶ M. Udroui (coord.), *op. cit.*, p. 1916.

nu poate asimila atât de ușor elemente aparținând celui alt mare sistem procesual penal, respectiv ale sistemului adversarial (sau acuzatorial)⁷”.

Dintre avantajele introducerii instituției cel mai important îl constituie avantajul *economic*, deoarece modelul tradițional al procesului penal este unul complex și supra proceduralizat, acesta devenind costisitor atât din punct de vedere al timpului, cât și al banilor. Mai mult, procedura acordului de recunoaștere a vinovăției nu numai că reduce durata judecării cauzei, dar va simplifica și activitatea din cadrul urmăririi penale. Un alt avantaj al procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției îl constituie *degrevarea instanțelor* de judecată prin soluționarea anumitor tipuri de cauze penale în care nu există o dispută reală potrivit procedurii abreviate a acordului. De multe ori, în cazuri cu probe evidente, singura dispută între procuror și apărător este în privința pedepsei, iar în temeiul dispozițiilor legale care reglementează procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, această pedeapsă poate fi negociată fără a fi administrate de către instanța de judecată în mod inutil probatorii care nu au legătură cu obiectul disputei. Se lasă astfel spațiul și timpul necesar aplecării judecătorilor către celelalte cauze care necesită o atenție distribuită pe mai multe planuri, în ideea sporirii calității actului de justiție. De asemenea, printre beneficiile oferite de instituția acordului de recunoaștere a vinovăției se numără și *evitarea stigmatizării sociale*, respectiv *minimalizarea cheltuielilor judiciare suportate de inculpat*. *Corectitudinea și echitatea* acestei instituții, ca procedeu de soluționare a cauzelor penale este una dintre cele mai substanțiale critici aduse justiției negociate. Aceasta privește faptul că acuzatul fiind ademenit cu avantaje de ordin cantitativ, este practic determinat să renunțe la inițiativa de a-și mai susține și proba nevinovăției, și de asemenea se pune sub semnul întrebării garantarea dreptului la un proces echitabil câtă vreme societatea oferă inculpatului un stimulent în scopul renunțării acestuia la dreptul lui la judecată.

Una dintre principalele critici aduse acestei instituții o constituie posibilitatea ca un om nevinovat să încheie un acord de recunoaștere a vinovăției prin care să recunoască o faptă pe care nu a comis-o doar pentru că nu dorește să riște să fie trimis în judecată și condamnat la o pedeapsă mult mai mare⁸.

În consecință, observăm că această procedură specială permite o accelerare a procesului penal, de manieră a asigura dreptul acuzatului la derularea unui proces într-un termen rezonabil, contribuind astfel la un act de calitate al justiției. De asemenea, eliminarea etapei cercetării judecătorești și rezumarea la probatoriul administrat în cursul urmăririi penale conferă de asemenea o garanție inculpatului

⁷ C. Ghigheci, *About the romanian criminal procedure system*, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016, p. 468, accesat la 21.03.2020.

⁸ M.C. Boga, *Aspecte legislative, teoretice și de practică judiciară referitoare la acordul de recunoaștere a vinovăției*, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica - Volume 5. Issue 2/2016, accesat la 21.03.2020.

în ceea ce privește legalitatea administrării probelor prin faptul că procedura de negociere vizează și pedeapsa principală, astfel încât în fața instanței de judecată, inculpatul nemaiputând solicita o pedeapsă mai blândă (fel, quantum, modalități de executare), nu se mai justifică administrarea de probe în circumstanțiere.

Din punct de vedere constituțional, menționăm că dispozițiile acestei proceduri speciale au făcut obiectul mai multor excepții de neconstituționale, însă nu în cazul tuturor soluția a fost una de admitere. Astfel, prin Decizia Curții Constituționale nr. 235 din 7 aprilie 2015 s-a constatat că dispozițiile art. 488 C. pr. pen., precum și soluția legislativă cuprinsă în art. 484 alin. (2) C. pr. pen., care exclude persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente de la audierea în fața instanței de fond, sunt neconstituționale⁹.

Ulterior, prin Decizia 483 din 30 iunie 2016 s-a decis respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 478 alin. (2) și (3), art. 482 lit. h) și art. 484 alin. (2) C. pr. pen. În cuprinsul acestei decizii se arată că „acordul de recunoaștere a vinovăției constituie o instituție de drept procesual penal ce asigură toate garanțiile specifice dreptului la un proces echitabil, prevăzut la art. 21 alin. (3) din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, chiar și în situația prevederii de către legiuitor, în contextul acestei instituții, a dreptului procurorului de a iniția acest acord, cu avizul procurorului ierarhic superior, potrivit art. 478 alin. (2) și (3) C. pr. pen., precum și a dreptului acestuia de a stabili felul, quantumul și forma de executare a pedepsei ori soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, potrivit art. 482 lit. h) C. pr. pen. Aceasta întrucât acordul de recunoaștere a vinovăției încheiat între procuror și inculpat, în condițiile arătate de autorul excepției, este supus controlului instanței căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, care poate să îl admită sau să îl respingă, conform procedurii analizate, iar, împotriva sentinței astfel pronunțate, părțile interesate pot formula apel”.

⁹ Din considerentele Curții, menționăm următoarele: „§ 68. Având în vedere observațiile de mai sus, potrivit cărora, pentru respectarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5), art. 16, art. 21, art. 24 și art. 131 este necesar ca nu doar inculpatul și procurorul, ci și persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente să aibă dreptul de a face apel împotriva soluției instanței de fond cu privire la acordul de recunoaștere a vinovăției, în măsura în care acestea au interesul să promoveze o astfel de acțiune, Curtea constată că, pentru restabilirea stării de constituționalitate, se impune ca dispozițiile art. 488 alin. (3) din Codul de procedură penală să reglementeze în mod corelativ dreptul participanților anterior enumerați de a fi citați în procedura de soluționare a acestei căi de atac.

§69. De asemenea, art. 484 alin. (2) C. pr. pen. prevede că instanța de fond se pronunță asupra acordului de recunoaștere a vinovăției prin sentință, în urma unei proceduri necontradictorii, în ședință publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului și avocatului acestuia, precum și a părții civile, dacă este prezentă. Or, având în vedere argumentele arătate mai sus, Curtea constată că se impune ca instanța de fond să se pronunțe asupra acordului de recunoaștere a vinovăției în urma citării și ascultării și a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente, dacă, legal citate, acestea sunt prezente.

Mai departe, prin decizia nr. 690/2016 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor capitolului I – Acordul de recunoaștere a vinovăției din titlul IV – Proceduri speciale al părții speciale a Codului de procedură penală și, în mod special, a dispozițiilor art. 480 și art. 485 alin. (1) lit. b) din același cod. În acest caz, instanța de contencios constituțional a menționat faptul că *reglementarea intervenției instanței, prin respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției, în situația în care aceasta constată că, prin acordul încheiat între procuror și inculpat, s-a ajuns la o soluție nejustificat de blândă, este expresia încercării legiuitorului de a realiza un just echilibru între aplicarea principiului legalității și cea a principiului oportunității*. Și în această situație, putem observa dificila transpunere a unei instituții de tip adversial, derogatorie de la principiul aflării adevărului, astfel cum acesta este reglementat în situația sistemului inchizitorial.

De data mai recentă, menționăm următoarele decizii:

- Decizia nr. 573/2018¹⁰ prin care s-a constatat neconstituționalitatea prevederilor care restrâng posibilitatea atacării cu recurs în casație a hotărârilor pronunțate ca urmare a admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției,

- Decizia nr. 68/2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 482 lit. g) C. pr. pen., pentru asigurarea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției în condiții de legalitate, cu înțelegerea de către inculpat a semnificației acestuia și a efectelor încheierii lui, legiuitorul a prevăzut, la art. 480 alin. (2) teza finală C. pr. pen., ca excepție de la caracterul facultativ al asistenței juridice, faptul că, la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, asistența juridică este obligatorie, acesta fiind un alt argument în sprijinul inutilității reglementării caracterului retractabil al acestui acord. Astfel, susținerea autorului excepției privind necesitatea prevederii exprese a imposibilității revenirii asupra declarației privind comiterea faptei și a acceptării încadrării juridice este neînte-meiată, dreptul la apărare al inculpatului fiind asigurat încă de la inițierea procedurii acordului tocmai pentru a conferi acestuia o garantare cât mai eficientă a drepturilor și intereselor sale legitime.

¹⁰ §36. Având în vedere cele mai sus arătate, Curtea constată că dispozițiile art. 434 alin. (2) lit. g) C. pr. pen., care exclud posibilitatea atacării cu recurs în casație a hotărârilor pronunțate ca urmare a admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției, încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, ale art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, precum și ale art. 131 referitor la rolul Ministerului Public, întrucât, pe de o parte, creează pentru părți o vădită inegalitate de tratament prin împiedicarea accesului la justiție în situația soluționării apelului prin pronunțarea unei hotărâri definitive nelegale în cadrul procedurii privind admiterea acordului de recunoaștere a vinovăției, iar, pe de altă parte, lipsesc procurorul de pârghiile necesare exercitării rolului său specific în cadrul fazei de judecată a procesului penal. Astfel, în cazul în care normele de procedură penală și/sau de drept penal substanțial – avute în vedere de dispozițiile art. 438 alin. (1) C. pr. pen. cu privire la reglementarea cazurilor de casare – sunt încălcate, trebuie să se asigure atât părții interesate, cât și procurorului posibilitatea de a cere și obține restabilirea legalității, prin casarea hotărârii definitive nelegale pronunțate ca urmare a admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției.

- Decizia nr. 409/2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 485 alin. (1) lit. a) C. pr. pen. unde instanța de contencios constituțional a subliniat din nou specificul acestei proceduri, astfel încât actul de justiție se realizează nu prin acordul încheiat între procuror și inculpat, ci prin sentința pronunțată de instanța judecătorească în cadrul controlului exercitat de către aceasta.

Cea mai recentă sesizare cu privire la acordul de recunoaștere a vinovăției, tot din perspectivă constituțională este reprezentată de dispozițiile art. 483 alin. (2)¹¹.

Evaluând global aceste decizii, observăm că acordul de recunoaștere este în acord cu prevederile art. 6 CEDO referitoare la dreptul la un proces echitabil al cărui conținut cuprinde și noțiunea de termen rezonabil; dreptul la desfășurarea procedurilor penale într-un termen rezonabil profită tuturor persoanelor implicate într-o procedură penală [...] și are ca scop protejarea acestora contra latorii excesive a procedurii, în vederea evitării prelungirii pe o perioadă mare de timp a incertitudinii cu privire la soarta celui acuzat¹².

În concluzie, observăm că modificările legislative, care au determinat crearea unui cadru legal mai eficient de soluționare a cauzelor penale deferite instanțelor de judecată, au reprezentat un element de noutate, dar și o provocare pentru justiția penală națională. De asemenea, constatăm prin exemplele menționate că acest cadru legal nou s-a dovedit a fi perfectibil, fapt pentru care Curtea Constituțională a României a reacționat prin declararea unor prevederi ale Codului de procedură penală ca fiind neconstituționale. Opinăm, că doar o practică judiciară îndelungată și părerile doctrinare vor fi cele care vor reliefa avantajele reglementării instituției de referință.

BIBLIOGRAFIE

Tratate, cursuri, monografii

• Udroiș, M. (coord.) *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2017

Articole de specialitate

• Bogea M. C., *Aspecte legislative, teoretice și de practică judiciară referitoare la acordul de recunoaștere a vinovăției*, Acta Universitatis George Bacovia. Juridica - Volume 5. Issue 2/2016

¹¹ M. Mazilu-Babel, A-A. Marcu, CCR pendinte: încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției cu privire la o parte din fapte/inculpați. Sesizarea separată a instanței, www.juridice.ro, accesat la 22.03.2020.

¹² M. Udroiș (coord.), *op. cit.*, p. 73.

- Călin, I., *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, în *Caiete de Drept penal* nr. 4/2015
- Ghigheci C., *About the romanian criminal procedure system*, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016
- Jacobs A., *Le droit belge dans le concert européen de la justice négociée*, în *Le droit belge dans le concert européen de la justice négociée*, 2012/1-2 (Vol. 83)
- Lăncrănjan A., Slăvoiu R., *Acordul de recunoaștere a vinovăției – unele controverse*, www.juridice.ro
- Lupou D., *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, *Penalmente Relevant* nr. 2/2016.
- Mazilu-Babel, M., Marcu, A -A., *CCR pendinte: încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției cu privire la o parte din faptele/inculpați. Sesizarea separată a instanței*, www.juridice.ro

Site-uri

- www.britannica.com
- www.juridice.ro